

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/643/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3714203727
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3714203727.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľky Y. Y., bytom L. J., C. 24, v konaní zastúpenej JUDr. Mariánom Karáskom, advokátom, so sídlom Považská Bystrica, M.R. Štefánika 136 proti odporcovi C. V., bytom N. pod Y. 121, v konaní zastúpenému JUDr. Dušan Divko, advokát spol. s.r.o., so sídlom Považská Bystrica, Šoltésovej 346/1 o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 3C/77/2014-319 zo dňa 21. apríla 2015, v senáte jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo výroku o náhrade trov konania účastníkov **m e n í** tak, že navrhovateľka je **p o v i n n á** zaplatiť odporcovi náhradu trov konania v sume 2.365,07 eur za trovy právneho zastúpenia, k rukám zástupcu odporcu JUDr. Dušan Divko, advokát spol. s.r.o. do 60 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Žiadny z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom návrh navrhovateľky na určenia príspevku na výživu rozvedeného manžela vo výške 500,- eur od podania návrhu, t. j. od 9.4.2015 a to po dobu 5 rokov od právoplatnosti rozsudku o rozvoде, zamietol. Navrhovateľke uložil povinnosť nahraďiť odporcovi trovy konania vo výške 4.730,14 eur, ktoré je povinná zaplatiť právnomu zástupcovi odporcu do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil výsledkami vykonaného dokazovania, ktoré posúdil podľa § 72 ods. 1 až 3, § 75 ods. 1 a 2 Zákona o rodine. Uviedol, že základnou hmotnoprávnou podmienkou pri rozhodovaní o príspevku na výživu rozvedeného manžela súd prihliada i na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahu medzi manželmi. Súd taktiež neprizná daný príspevok ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi. V danom prípade súd nezistil ani z listinných dôkazov, ani z výsluchu účastníkov konania, že by sa navrhovateľka správala v rozpore s dobrými mravmi. Podľa názoru súdu, príčinou rozvratu medzi manželmi boli spory medzi nimi týkajúce sa majetku, ktorú ako jedinú skutočnosť uviedol odporca v návrhu na rozvod manželstva, a ktorú navrhovateľka na pojednávaní potvrdila. Následne súd skúmal splnenie hmotnoprávnej podmienky na priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela, ktorou je aspoň pokus navrhovateľky o dohodu s odporcom. V danom prípade síce po rozvoде manželstva k takémuto pokusu o dohodu nedošlo, čo potvrdila aj navrhovateľka, avšak ešte pred rozvoдом manželstva sa navrhovateľka o prípadnú dohodu pokúsila, čo vyplýva z Dohody o urovnaní zo dňa 18.9.2012, s čím však odporca už vtedy nesúhlasil. Za danej situácie uvedený nesúhlas odporcu s platením príspevku na výživu rozvedeného manžela navrhovateľke vyjadrený v spomínanej dohode o urovnaní, ako aj s poukazom na jeho postoj počas celého konania, sa javí ako nepravdepodobná aj dohoda bývalých manželov či už o samotnom príspevku, alebo o jeho výške a aj prípadný pokus o dohodu by zrejme smeroval k určeniu rozsahu príspevku súdom na základe návrhu navrhovateľky /viď napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 200/2013/. Na základe vyššie uvedeného mal súd za to, že v danom konaní bola táto hmotnoprávna podmienka splnená a nie je dôvod na zamietnutie návrhu pre jeho predčasnosť. Ďalšou hmotnoprávnou podmienkou, ktorú

bolo potrebné v danom konaní skúmať, že posúdenie toho, či navrhovateľka ako žiadateľka je alebo nie je schopná sama sa živiť. Jedná sa o ďalšiu základnú hmotnoprávnu podmienku existencie a trvania nároku na príspevok na výživu rozvedeného manžela. Neschopnosť bývalého manžela sám sa živiť môže vyplývať zo subjektívnych alebo objektívnych skutočností, pričom znamená, že celkové majetkové pomery vrátane dosahovaných príjmov rozvedenému manželovi napr. z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, straty kvalifikácie, starostlivosti o dieťa do 3 rokov, resp. o invalidné dieťa, neschopnosti vykonávať prácu na základe lekárskeho posudku, neumožňujú mu pokryť jeho základné životné potreby. Rovnako je potrebné prihliadať nielen na jeho skutočné a potenciálne zárobkové možnosti, ale aj na jeho majetkové pomery. Dôvodom pre priznanie príspevku nie je ani to, že si nedokáže nájsť vhodné zamestnanie, zarobiť dostatok prostriedkov na uspokojovanie potrieb a zabezpečiť si tak spolu s invalidným dôchodkom príjem, aký dosahovala počas trvania manželstva. Povinnosť prispievať na výživu rozvedeného manžela by po zániku manželstva mala byť skôr výnimkou vyžadujúcou kvalifikovanú mieru odkázanosti. Dôvodom na priznanie príspevku nie je ani rozdiel v životnej úrovni bývalých manželov po rozvoze manželstva ani skutočnosť, že navrhovateľke klesla životná úroveň oproti obdobiu pred zánikom manželstva a ani to, že si vlastnou prácou nedokáže zarobiť dostatok prostriedkov na uspokojovanie potrieb v rozsahu ako za trvania manželstva. Jedinou relevantnou skutočnosťou môže byť fakt, že bývalý manžel nie je schopný sám sa primerane živiť. Ak súd zistí, že nie je v objektívnych alebo subjektívnych možnostiach rozvedeného manžela živiť sa primeraným spôsobom samostatne, až potom posúdi, či druhý rozvedený manžel má možnosti prispievať na výživu určitou sumou tak, aby boli potreby oprávneného zabezpečené v primeranej miere. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že navrhovateľkin pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 50%. To znamená, že aj napriek tomu, že bola uznaná invalidnou, aj naďalej má, i keď obmedzenú schopnosť sama sa živiť vlastnou prácou. Svedčí o tom i to, že navrhovateľka sa snaží nájsť si zamestnanie, o čom predložila listinné dôkazy. Tiež nemožno prehliadnúť i to, že navrhovateľka na základe vlastného rozhodnutia požiadala o vyradenie z evidencie nezamestnaných príslušného úradu práce, soc. vecí a rodiny, hoci tento vedie v zmysle § 39a zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov aj osobitnú evidenciu občanov so zdravotným postihnutím, ktoré údaje sú v zmysle daného zákona určené na účely začlenenia a zotrvania týchto občanov na trhu práce a teda dobrovoľne sa vzdala možnosti, že jej bude zo strany daného úradu ponúknutá práca primeraná jej možnostiam a schopnostiam. Súd prihliadol i na to, že navrhovateľka v konaní tvrdila, že v súvislosti s investíciou do domu v Červenom Kameni jej vznikla pohľadávka cca 60.000,- eur (ktorú si bude od odporcu vymáhať v prípade neúspechu jej dcéry na Okresnom súde Trenčín). Podľa názoru súdu aj takáto pohľadávka vo výške 60.000,- eur je majetkom navrhovateľky, a preto na ňu pri svojom rozhodovaní prihliadal. Súd z uvedených dôvodov preto návrh navrhovateľky zamietol, a to preto, že podľa názoru súdu je schopná sama sa živiť /z príjmu zo zamestnania, resp. z invalidného dôchodku + má pohľadávku vo výške 60.000,- eur/ s tým, že ďalej neskúmal pomery odporcu v rozsahu, v akom navrhovateľka žiadala, keďže tieto sú za danej situácie právne irelevantné. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodni súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého priznal odporcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia v celkovej výške 4730,14 eur. Tieto vyčíslil podľa § 10 ods. 1, § 10 ods. 3 veta prvá vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. vychádzajúc z tarifnej hodnoty veci 25.000,- eur /jedná sa o opakujúce plnenie na čas nie dlhší ako 5 rokov, teda tarifná hodnota sa určí súčtom hodnôt týchto opakujúcich sa plnení - t. j. navrhovateľka žiadala priznať 500,- eur mesačne za obdobie od 9.4.2014 do 30.5.2018, teda za 50 mesiacov/, z toho potom odmena za 1 úkon právnej služby predstavuje sumu 419,94 eur. Právny zástupca odporcu vykonal 7 úkonov právnej služby. V zmysle § 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky prislúcha právnenému zástupcovi odporcu režijný paušál za každý vykonaný úkon právnej služby v roku 2014 vo výške 8,04 eur x 4 a v roku 2015 vo výške 8,39 eur x 3. Nakoľko je právny zástupca odporcu platiteľom DPH, odmena a režijný paušál sa zvyšuje o 20% DPH, t. j. o sumu 788,36 eur /20% zo sumy 3941,78 eur/.

Proti tomuto rozsudku do výrokov o náhrade trov konania účastníkov podala včas odvolanie navrhovateľka. Uviedla, že celý spor vznikol z dôvodu, že počas trvania manželstva s odporcom sa výrazne finančne podieľala na financovaní rozostavaného rodinného domu v Červenom Kameni. Takto vynaložila svoje celoživotné úspory, čo však v súčasnosti odporca popiera. Ak by jej odporca vyplatil takto vložené financie, nedostala by sa do hmotnej núdze a nemusela podávať návrh na určenie príspevku na výživu rozvedenému manželovi. Odporca má celkový mesačný príjem 3000,- eur a ona oproti nemu len 314,60 eur z invalidného dôchodku. Na jej výživu a nevyhnutné náklady tak musí prispievať navrhovateľke jej dcéra. Navrhovateľka sa viackrát pokúšala zamestnať, ale vzhľadom na

jej diagnózu ju nikto nechcel zamestnať. Súd prvého stupňa pri rozhodovaní o náhrade trov konania nechal do úvahy práve túto jej zdravotnú, sociálnu a majetkovú situáciu. Aktuálne nie je v majetkových možnostiach navrhovateľky zaplatiť odporcovi náhradu trov konania. Nevlastní žiadne nehnuteľnosti, motorové vozidlo a ani iný majetok alebo pohľadávku, ktorá by bola preukázaná, nesporná a reálne vymáhateľná. Ak by sa potom odporca domáhal vymoženia svojej pohľadávky na trovách konania cestou exekúcie, navýšilo by to jej dlh o ďalších 1000,- eur a vymáhanie dlžnej sumy v exekučnom konaní by značným spôsobom zhoršilo jej, už aj tak zlú, finančnú situáciu. Podľa navrhovateľky sú tu teda dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré sú nemusí náhradu trov konania odporcovi priznať podľa § 150 ods. 1 O.s.p.. Takéto rozhodnutie by nemalo negatívny dopad na odporcu s ohľadom na jeho majetkové pomery. Navrhla preto, aby odvolací súd z dôvodov hodných osobitného zreteľa aplikoval vo veci ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. a rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania neprizná.

Odporca na odvolanie navrhovateľky písomne uviedol, že žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil a jemu priznal náhradu trov odvolacieho konania. Poprel odvolacie tvrdenia navrhovateľky, že do rodinného domu v Červenom Kameni vložila svoje celoživotné úspory. Podľa neho do tohto domu nevložíla ani cent, ale naopak zbavila odporcu jeho vlastníckeho práva k domu tak, že vybavila kolaudáciu na svoju dcéru. O tom, kto je skutočne vlastníkom domu sa vedie súdne konanie. Nie je ani pravdou tvrdenie navrhovateľky, že je v hmotnej núdzi a má príjem len 314,60 eur z invalidného dôchodku. Skutočnosť je také, že na jej bankový účet prišlo 139.000,- eur za predaj nehnuteľnosti v k.ú. Bánovce nad Bebravou. Aby nemusela dokazovať, že tieto peniaze ona prijala, uzatvorila pred sobášom s odporcom darovaciu zmluvu na nehnuteľnosti v k.ú. Bánovce nad Bebravou, ktorou tieto darovala svojej dcére, ktorá sama potom tieto nehnuteľnosti predávala. Dcéra navrhovateľky potom mala zaplatiť za tento príjem z predaja nehnuteľností daň z príjmu, čo ale neurobila. Túto skutočnosť súd prvého stupňa nezisťoval a mal by ju preto preveriť odvolací súd. Z postoja navrhovateľky je zrejmé, že svoj návrh na začatie konania podávala len preto, aby odporcu donútila k dohode o vyporiadaní BSM a k dohode s jej dcérou, s ktorou sa odporca na súde sporí o vlastníctvo domu v Červenom Kameni. Svoj návrh na určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky pritom podala bez toho, aby sa pokúsila o mimosúdnu dohodu. Nakoniec odporca poukázal na to, že on sám má vyživovaciu povinnosť v Nemecku k dvom maloletým deťom, v Nemecku spláca po 650,- eur mesačne úver, ktorý si vzal na dom v Červenom Kameni a má aj výdavky súvisiace s jeho chorobou z povolania. Naopak navrhovateľka nadobudla v Slovenskom Grobe rozsiahlu nehnuteľnosť, ktorú ale zapísať na svoju dcéru, získala finančné prostriedky z predaja nehnuteľností v Bánovciach nad Bebravou a na jej účet bol prevedený spoločný úver, ktorý prevzala vo výške 48.000,- eur, ktorý je predmetom vyporiadania BSM.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania navrhovateľky podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a zistil, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné v napadnutej časti vo výrokoch o náhrade trov konania účastníkov podľa § 220 O.s.p. zmeniť, a to bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p..

Rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľky o určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky odvolaním napadnutý nebol, a preto je rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti právoplatný a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý /§ 206 O.s.p./.

V prejednávanej veci súd napadnutým rozsudkom vo veci samej návrh navrhovateľky o určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky v celom rozsahu zamietol. Odporca tak bol vo veci procesne úspešný a v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. má právo na náhradu trov konania. Súd prvého stupňa správne uvedené ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. aplikoval a trovy konania odporcu, ktoré spočívajú v trovách právneho zastúpenia, podľa prieskumu odvolacieho súdu aj správne vyčíslil v súlade s ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytnutie právnych služieb.

Na druhej strane však odvolací súd dospel k záveru, že sú tu skutočnosti, ktoré súd prvého stupňa nechal do úvahy, a ktoré majú pre rozhodnutie o náhrade trov konania odporcu nepopierateľný a zásadný význam. Odvolací súd na základe týchto skutočností, ktoré spočívajú v pomeroch navrhovateľky, je toho názoru, že sú splnené zákonné podmienky ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p., pre ktoré nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Z dokazovania tak ako ho vo veci vykonal súd prvého stupňa vyplynulo, že navrhovateľka je invalidnou dôchodkyňou, bez zamestnania a jej jediným príjmom je invalidný dôchodok vo výške 314,60 eur mesačne. Nebolo preukázané, že by vlastnila nejakú nehnuteľnosť alebo majetok vyššej hodnoty. Spolu so svojou dcérou býva v rodinnom dome v Slovenskom Grobe, ktorý je vo vlastníctve dcéry navrhovateľky. Podľa odvolacieho súdu ale treba zároveň prihliadnuť aj k ďalším skutočnostiam svedčiacim o majetkových pomeroch navrhovateľky, ktoré vyšli v konaní najavo. Navrhovateľka ako účastníčka konania pred súdom prvého stupňa vypovedala, že rodinný dom v Bánovciach nad Bebravou, ktorý nadobudla do výlučného vlastníctva titulom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov s bývalým manželom, darovala svojej dcére a z jeho predaja „sme následne financovali čiastočne dom v ČK a kúpu domu v Slovenskom Grobe sumou cca 100.000,- eur, kde teraz bývame“ /zápisnica o pojednávaní dňa 09.12.2014/. Odvolací súd z uvedeného usudzuje, že aj keď sú nehnuteľnosti v Slovenskom Grobe, ktoré navrhovateľka užíva, vo vlastníctve dcéry navrhovateľky, tak samotná navrhovateľka sa na ich nadobudnutí určitým spôsobom podieľala a z tohto dôvodu má minimálne právo tieto užívať /ktoré právo aj v súčasnosti realizuje/. Navrhovateľka teda disponuje určitým majetkovým právom, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri skúmaní, či pomery navrhovateľky umožňujú tejto zaplatiť odporcovi náhradu trov konania.

Zhora opísané pomery navrhovateľky skutočne neumožňujú navrhovateľke, aby odporcovi zaplatila náhradu trov konania v plnej výške 4.730,14 eur. Na druhej strane však podľa uváženia odvolacieho súdu umožňujú navrhovateľke zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške jednej polovice, teda v sume 2.365,07 eur. Takéto čiastočné nepriznanie náhrady trov konania odporcovi, okrem toho, že zodpovedá pomerom navrhovateľky, nebude negatívne vplyvať na pomery odporcu, ktorý podľa svojej výpovede mesačne disponuje sumou viac ako 2.000,- eur /zápisnica o pojednávaní dňa 27.01.2015/.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo výrokoch o náhrade trov konania účastníkov zmenil tak, že navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania v sume 2.365,07 eur za trovy právneho zastúpenia, k rukám zástupcu odporcu JUDr. Dušan Divko, advokát spol. s.r.o. do 60 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Uvedená suma náhrady trov konania je podľa odvolacieho súdu primeraná pomerom navrhovateľky, stále ešte zohľadňuje plnú procesnú úspešnosť odporcu v konaní a zároveň sa negatívne nedotkne pomerov odporcu. Povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov prvostupňového konania uložil odvolací súd navrhovateľke k rukám právneho zástupcu odporcu podľa § 149 ods. 1 O.s.p. a lehotu na plnenie určil podľa § 160 ods. 1 O.s.p. na 60 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia s ohľadom na preukázané pomery navrhovateľky a výšku priznanej náhrady trov konania.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s 142 ods. 2 O.s.p.. Ani jeden z účastníkov nebol v odvolacom konaní plne úspešný a preto odvolací súd v zmysle uvedených zákonných ustanovení rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.